

1.000 ton egetræ bugner af

Kongehallen i Sagnlandet Lejre er et imponerende byggeri, men det kræver en indsats at forstå, hvad det lange hus har været brugt til. Det gælder om at ankomme på et tidspunkt, hvor de fortællende guider er på vagt.

NIELS PEDERSEN

Kongehallen, Sagnlandet Lejre

Der skal meget til at slå en god historie. Det gælder også på museer. Det kan være fint med plancher og interaktive installationer, men hvis historien kan fortælles i ørerne med gæsterne, er der ekstra stor chance for, at oplevelsen brænder sig fast.

Forleden stod jeg i Kongehallen i Lejre og var egentlig lidt forvirret. Den lange imponerende træbygning var da fin nok, og det var spændende at træde ind i selve salsrummet, hvor man kan forestille sig, at vikingekonger har fæstet sammen med deres håndgangne mænd og kvinder.

Eller måske lagt planer for togter mod vest, diskuteret hostens muligheder eller bare taget sig en lur på de lange bænke.

Som dreven museumsgæst begyndte jeg at lede efter informationer. Men der var ingen stalle eller forklarende tavler.

Der var kun rummet, og det var lige før, jeg trak på skuldrene og skred. Men så opdagede jeg, at der midt i salen stod en kvinde i lang kjole og fortalte historier for en gruppe børn om de nordiske guder.

Hun talte om Odin og Thor, om Frej og Freja og udpegede de steder på salens udskårne egetræssøjler, hvor gudernes kendte tegn er synlige. Fra et erigeret lem til drabelige våben. Hun beskrev også, hvordan livet formentlig blev levet af vikingen før 1.200 år siden.

Da gruppen trak videre, gik nye gester frem til guiden og stillede spørgsmål, og pludselig fik Kongehallen liv.

Vi spurgte til de genstande, som var placeret på bordene. Hvad er det for et smykke? Hvor kommer hjelmen fra? Hvorfor er der tunge jernringe på kantene af alle bordene?

Og svarene gav et billede af, hvordan salen kan være blevet brugt. Røngene blev anvendt til at hænge bordene på væggen, når man hevvede tæppet, mens smykker og hjelme var prydegenstande, som kongen og hans dronning brugte

HUSRUM. Kongehallen i Lejre er en genskabelse af vikingetidens største kendte bygning i Danmark. Den oprindelige kongehal blev formentlig bygget i anden halvdel af 700-tallet eller begyndelsen af 800-tallet. Foto: Jens Dressing

til at vise, hvor betydningsfulde de var. Ordet blazerør blev nævnt, og det var til at forstå.

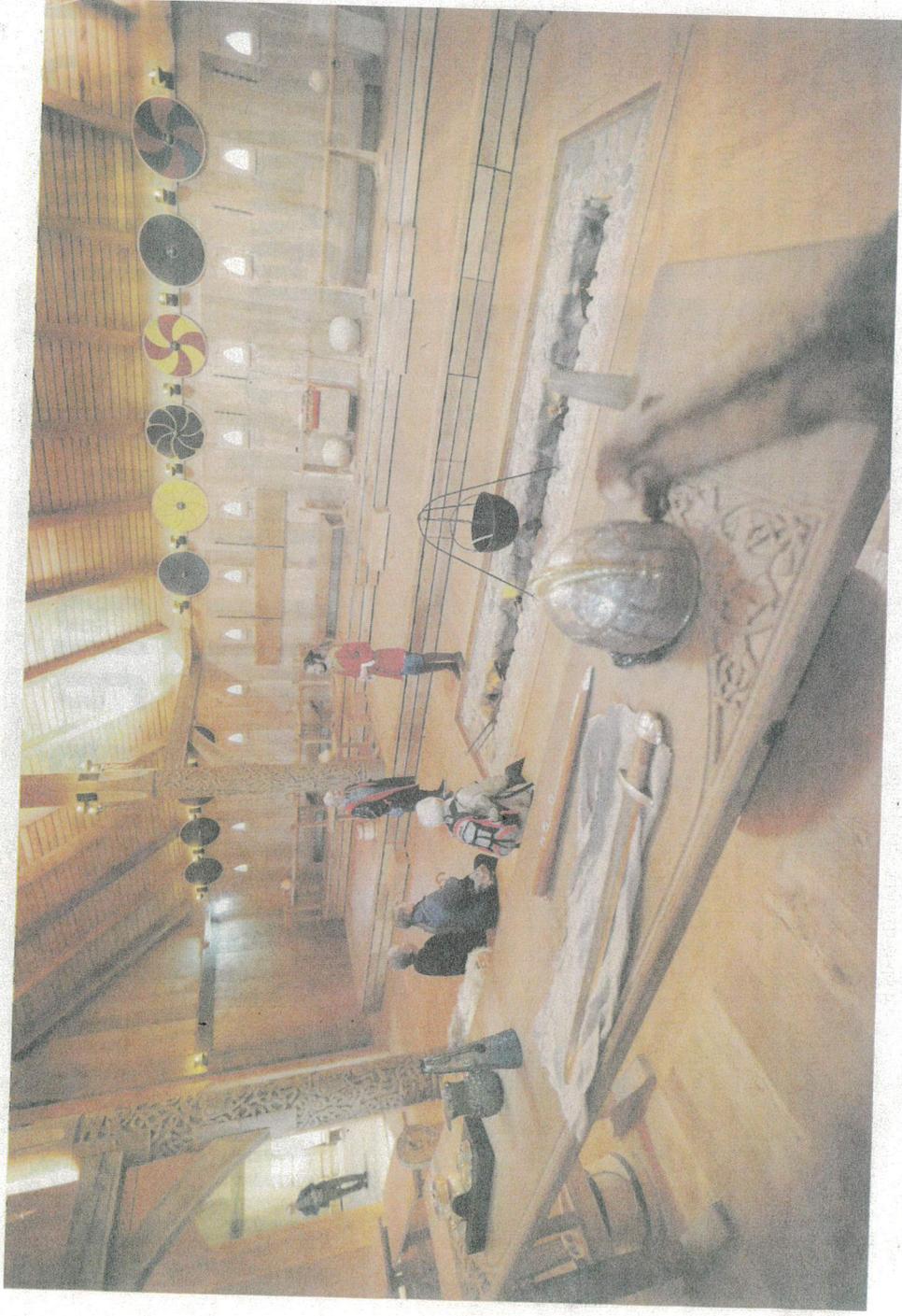
Lokalt fund

Den 61 meter lange kongehal er den seneste tilføjelse til det historiske frilandsmuseum i Lejre, som bærer navnet Sagnlandet Lejre. Bygningen er opført af 1.000 ton dansk egetræ og placeret på en bakke med udsigt over Båldalen, og man kan se over til frilandsbyen.

Rekonstruktionen bygger på et fund, der blev gjort et par kilometer væk i Gl. Lejre. Udgravningen afslørede den hidtil største vikingebygning fundet herhjemme. Man gætter på, at huset i sin oprindelige form har været 11 meter bredt med seks meter høje gavle. Huset minder om et støb, der ligger på hovedet. Der er endda gallonsfigurer i form af ravne og ulve, Odins favoritter.

Den oprindelige kongehal blev formentlig bygget i anden halvdel af 700-tallet eller begyndelsen af 800-tallet, og fundet har været med til at understrege, at området var hjemsted for konger og

sk fal dr m. rei et sig nlr ker for risl I me der der C

FAKTA

Sagnlandet Lejre

Danmarks ældste Videnspædagogiske Aktivitetscenter (VPAC) og åbnede for publikum i 1965 som Historisk-Arkeologisk Forsøgscenter. I 2009 skiftede centret navn til Sagnlandet Lejre. Siden åbningen har 3,3 millioner gæster besøgt de historiske miljøer fra jægerstenalder, jernalder, vikingetid og 1800-tallet.

Kongehallen er genskabt ud fra arkeologiske fund og åbnede i juni 2020 for at sætte fokus på, at området omkring Lejre for over 1.000 år siden var et vigtigt centrum for de danske vikinger. Hallen, der er 61 meter lang og 650 m² stor, er bygget af mere end 1.000 ton dansk egetømmer og fuld af håndmedede detaljer, billedskræner, arbejder og interiør som våbenskjolde, smykker, senge og tangbordre.

mægtige personer i vikingetiden. Det var i perioden, før kristendommen for alvor satte sig på landet, og i Lejre gik man ikke af vejen for menneskeofringer. Troen på de nordiske guder var en integreret del af hverdagen.

Det antages man i hvert fald. Arkeologiske fund peger i den retning, men resten er fortolkning, da der ikke findes samtidige kilder eller billeder af hverdagen. Saxo Grammaticus skrev i sin Danmarkskronike om Lejre-kongerne flere hundrede år efter deres tid, men hvor pålidelig er han?

Fundet af Kongehallen giver hans betragtninger ekstra legitimitet, og hvis den oprindelige hal har lignet den, der nu rejser sig på bakkens i Lejre, så må den have været imponerende.

Det vurderer i hvert fald arkæologer som Jeanette Værberg, der med bestselseren *Viking* (2019) i sig selv er et bevis på, at fortællinger er godt stof. Hun citerer i sin historiebog det berømte engelske nationalkvad *Beowulf*, der handler om de skandinaviske folk. Her kommer hovedpersonen til sjæt-

SVAR. Hvad er det for et smykke?

Hvor kommer bjelmen fra? Hvorfor er der tunge jernringe på kanten af alle bordene?

Kongehallens guider hjælper de besøgende med at få et indtryk af vikingernes liv.

Foto: Jens Dreiling

land og møder Lejrekongen (formentlig Roar) på hans hjemmehavn.

»Den glimrende hal, som af guidet lyste herligst af alle under himlens hvelv«, hedder det i kvadet, som også inkluderer et monster, der hjemsoøger hal-len.

Det mærkede jeg dog ikke noget til. Til gengæld kunne guiden fortælle, at Kongehallen i dag både er isoleret og har gulvarme.

Væsentlig formidling

Museet i Lejre er baseret på levende formidling, og der er mange dramatiske historier at fortælle om vikingerne og deres tid. De hængende horder, som rejste mod fjerne lande for at plyndre – eller bare slå sig ned – har fortsat en magtfuld tiltrækning på moderne mennesker.

De har deres egne tv-serier, Nationalmuseet får dem shinet op af designeren Jim Lyngvild, og fra tv-julekalenderen til Hollywood bliver der flirret med mytologi, historie og ragnarok.

I den sammenhæng er Kongehallen et

jordnært bud på, hvordan toppen af vikingernes hierarki levede og boede. Trækonstruktionen behøver ikke filmeffekter for at se ud af noget.

Guiden, som havde vagten under mit besøg, understregede, at den viden, hun formidler, betjener sig af både fakta og fortolkning. Sådan må det være, når kilderne er så få, men fundene så markante.

Der er en fortæller til stede i Kongehallen det meste af tiden, og det vil være et stort tab, hvis man ankommer på et tidspunkt, hvor historien ikke bliver formidlet. Sagnlandet har også en app, men da jeg tjektede, var den endnu ikke opdateret med info om nybygget.

Det bedste tip, jeg tog med mig, var at finde langdigtet *Hávamál*, der er fyldt med odinske råd til, hvordan man opfører sig som vært eller gæst et sted som Kongehallen. En slags Emma Gad for vikinger, hvor der bl.a. står, at »ild behøver den, som ind er kommen og er kold på sine knæ«, og »ej skal man hænge ved kruset, men drikke mjød med måder.

niels.peedersen@pd.dk

dramatisk vikingehistorie